

با اجرای طرح درس ساخت شعر و ترانه، بچه‌ها را با این فضا آشنا کنیم

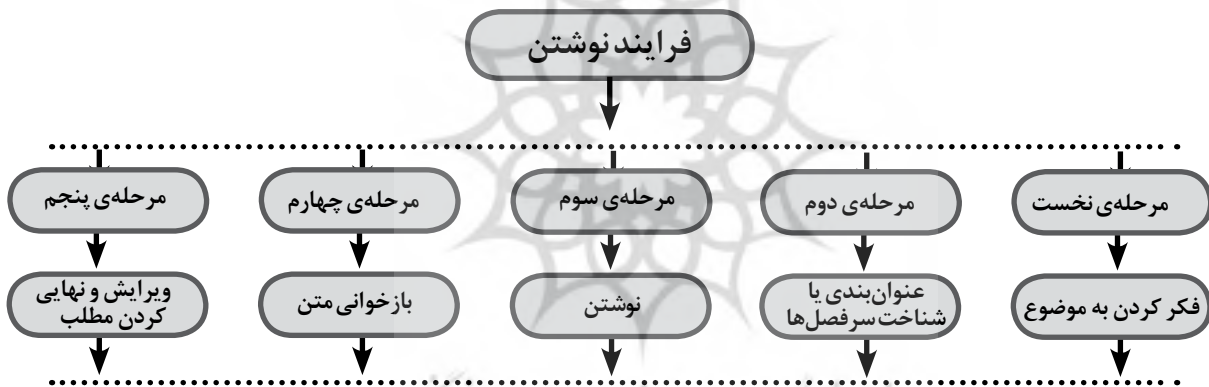
ترانه‌ای برای فردا

یک طرح درس ساده برای پایه‌های سوم تا پنجم ابتدایی

ترجمه و تألیف: سها دادمند

اشاره

آشنایی بچه‌ها با شعر و ترانه، با ورود به مهدکودک و بعد هم دوره‌ی پیش‌دبستانی آغاز می‌شود. اما این دوره را نمی‌توان شروع جدی آشنایی آن‌ها با این فضا دانست، چون فراگیری و به‌خاطر سپردن ترانه‌ها در این رده‌ی سنی، بخشی از سرگرمی‌های کودکانی این دوره است. بنابراین، اگر ورود به سال اول ابتدایی را شروع آموزش به مفهوم جدی آن در نظر بگیریم، آشنایی جدی، بیشتر و بهتر دانش‌آموزان با شعر و ترانه هم می‌تواند از همین زمان آغاز شود. به همین دلیل، طرح درس «ساخت شعر و ترانه» می‌تواند آن‌ها را بیشتر و بهتر با فضای شعر و ترانه آشنا کند. این طرح برای دانش‌آموزان پایه‌های سوم تا پنجم ابتدایی طراحی شده است. طبیعی است که در مراحل اجرای طرح، با توجه به پایه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان، می‌توان از گزینه‌ها یا روش‌های کمی سخت‌تر نیز استفاده کرد.

با آموزش پنج مرحله‌ای فرایند نوشتن، اعم از شعر یا متن، می‌توان این مهارت را به دانش‌آموزان آموخت. فضای شعر و ترانه، به دلیل جذابیت‌هایی که دارد، می‌تواند در آموزش نوشتن، چگونگی انتخاب واژه‌ها و... مؤثر باشد.

ابزارهای لازم

متن یا صوت یکی از اشعار یا ترانه‌هایی را که فکر می‌کنیم برای بچه‌ها قابل فهم و آسان است، روی کاغذ و یا سی‌دی کپی می‌کنیم و در اختیارشان قرار می‌دهیم.

یکی از اشعار موجود در کتاب درسی بچه‌ها را انتخاب می‌کنیم.

از همان شعری که بعضی از کلمه‌هایش افتاده است، کپی کلمه‌های افتاده را همراه با تعدادی کلمه متفرقه، روی برگه‌ی جداگانه‌ای می‌نویسیم و به کپی شعری که کلماتش افتاده است، سنجاق می‌کنیم.

کارت‌هایی که روی هر یک از آن‌ها، کلمه‌های شعری یا ترانه‌ی مورد نظر نوشته شده است، را درست می‌کنیم.

چند نکته‌ی مهم برای اخذ نتیجه‌ی اثربخش

شعر یا ترانه‌ای را انتخاب نکنیم که مفهوم پیچیده‌ای داشته باشد و آن‌ها نتوانند به راحتی مفهوم آن را متوجه شوند.

اگر مناسبت خاصی هست، بد نیست شعر متناسب با همان مناسبت را انتخاب کنیم. این طوری بچه‌ها زودتر با شعر یا ترانه ارتباط برقرار می‌کنند.

شعر یا ترانه‌ی انتخاب شده باید شاد باشد.

ممکن است بچه‌ها شعر یا ترانه‌ای را پیشنهاد کنند. به خواست آن‌ها توجه کنیم. البته این موضوع بیشتر در صورتی اتفاق می‌افتد که طرح را تکرار کنیم و آن‌ها با فضای شعر و ترانه آشنا شده باشند.

پیشنهاد چند کتاب شعر یا ترانه‌ی متناسب با سن بچه‌ها و برگزاری مسابقه‌ی ترانه‌خوانی از همان کتاب‌ها، راهکار خوبی برای آشنا کردن بچه‌ها با فضای شعر و ترانه است.

گام اول

ابتدا درباره‌ی شعر و ترانه، تفاوت‌ها و شباهت‌های آن، با بچه‌ها صحبت کنید. آن‌ها هم حتماً در این باره ایده‌هایی دارند. بنابراین، صحبت درباره‌ی این نکات می‌تواند اطلاعات آن‌ها را کامل کند و به بچه‌ها ایده‌های تازه‌ای بدهد. سپس با بچه‌ها درباره‌ی شیوه‌ی پیدا کردن ایده‌ها صحبت کنید. علاوه بر این که برای پرداختن به هر موضوع و نوشتن درباره‌ی آن، باید به چه نکته‌هایی دقت کنند. درباره‌ی تفاوت‌های و شباهت‌های بین نوشتن متن، ترانه و شعر نیز با آن‌ها صحبت کنید.

گام دوم

کپی شعر را به همه‌ی بچه‌ها بدهید و بعد درباره‌ی شعر مورد نظر، کلمات و معنی شعر، دلیل انتخاب بعضی کلمات توسط شاعر، مفهوم ردیف، قافیه و... به بچه‌ها توضیح بدهید. چند بار از روی شعر بخوانید.

گام سوم

در این مرحله، شعری را که به بچه‌ها داده‌اید، روی تخته سیاه بنویسید و جای بعضی کلمات آن را خالی بگذارید. حالا همراه بچه‌ها، جاهای خالی را پر کنید. به جای این تمرین می‌توانید بچه‌ها را دور یک میز جمع کنید و کارت‌هایی را که کلماتی شعر روی آن‌ها نوشته شده‌اند، روی میز بریزید و همراه بچه‌ها، با استفاده از این کارت‌ها، شعر را بنویسید.

گام چهارم

از همان شعری که بعضی کلمات آن جافناده است، همراه با برگه‌ای که کلمات مورد نظر و تعدادی کلمه‌ی متفرقه روی آن نوشته شده است، یک کپی به بچه‌ها بدهید تا با استفاده از برگه‌ی کلمات شعر را کامل کنند. البته قبل از دادن این برگه‌ها، برگه‌های قبلی، یعنی برگه‌هایی را که همه‌ی شعر روی آن‌ها نوشته شده است، از بچه‌ها بگیرید. بعد از این که بچه‌ها جاهای خالی را پر کردند، درباره‌ی آن صحبت کنید. ممکن است بعضی از بچه‌ها کلمه‌ی دیگری را به جای کلمه‌ی اصلی انتخاب کرده باشند که باید درباره‌ی آن بحث کنیم و دلیلش را جویا شویم. می‌توانیم در جلسه‌ی بعدی هم این طرح را تکرار کنیم تا بچه‌ها بیشتر و بهتر با فضای شعر و ترانه آشنا شوند.

منبع

http://www.readwritethink.org/beyondtheclassroom/Summer/grades3_5/ShapPoems/